

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

V Обикновенно Народно Събрание

(първа редовна сесия).

X ЗАСЪДАНИЕ, СЪБОТА, 31 ОКТОМВРИЙ 1887 ГОДИНА.

(Начало въ 2 ч. послѣ пладиѣ, подѣ прѣдѣтелството на подпрѣдѣтателя г-на П. Славкова).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието се отвара. Г-нъ Секретарь ще прочете списъка на г-да прѣдставителитѣ, за да се види, кой присѣтствува и кой отсъствува отъ днешното засѣдание.

Секр. Вайчовъ: (Чете списъка). Отсъствуватъ г. г.

Янаки Нейковичъ, Ив. Цанковъ, Костаки Ставридисъ, Георги Живковъ, Д. Грековъ, Петко Поповъ, Цено Леонковъ, Алексо Карамановъ, Т. Иванчовъ, Д. Марковъ, Никола Шивачовъ, Д. Петковъ, Д-ръ Странски, Дим. Митовъ, Хр. Веловъ, Ненко Вълчовъ, Дим. Стояновъ, Григоръ Начовичъ, К. Стойловъ, Найдень Беневъ, Никола Странски, Стоянъ Коцевъ, Хр. Дюкмеджиевъ, Георг. Чолаковъ, Дано Битовъ, Янаки П. Любеновъ, Илия Стоковъ, Илия Маджаровъ, Кесимъ Заде Мехмедъ Ефенди, Стефанъ Поповъ, Т. Мумджиевъ, Ради Ени Бакаловъ, Мехмедъ Ефенди, Петръ Чаушовъ, Ахмедъ Курбанъ Ага, Ангелъ Радевъ, Тома Цековъ Зайковъ, Хр. Велizarевъ, Хр. Евчевъ, Ст. Ив. Цвикъ, Пенчо Рачовъ, Димитръ Златевъ, Пенчо Шиваровъ, Филипъ Симидовъ, Д-ръ Я. Геровъ, Симо Гиговъ.

Прѣдсѣд.: Отъ 248 души прѣдставители, въ днешното засѣдание присѣтствуваатъ 202, а отсъствуватъ 46 души. Значи има законното число прѣдставители за да се пристъпни къмъ разгледванието въпроситѣ положени на дневенъ редъ.

На дневенъ редъ въ днешното засѣдание имаше доклада на комисията за прошения; но прѣди да дамъ думата на г-на Докладчика ще се прочете отъ г-на секретаря съкратения протоколъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Златаровъ: (Чете съкратения протоколъ отъ IV засѣдание).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжка върху прочетения протоколъ?

Н. Станевъ: Тамъ по моето прѣдложение е казано, че било подписано отъ 14 души. Това е погрѣшно казано, защото прѣдложението ми бѣше подписано отъ 11 души. Относително това порѣчителство не е забѣлѣжано мнѣнието на г-на Градинарова.

Прѣдсѣд.: Ще се вземе въ внимание.

Каракашевъ: Г-да! Законътъ за носение оружия не е приетъ окончателно отъ Нар. Събрание; затова г-нъ Секретарьтъ, когато е държалъ протоколътъ, избѣгналъ отъ прѣдъ видъ да каже, че изцѣло тоя законъ ще се прочете въ Нар. Събрание въ бѣджджето засѣдание.

Прѣдсѣд.: Ще се земе въ внимание.

Н. Станевъ: Въ прочетения протоколъ името ми не се помѣна, че съмъ говорилъ по забѣлѣжката на чл. 9-й. Тамъ съмъ казалъ да стане така: «за нарушения чл. 6 отъ настоящия законъ виновнитѣ се наказватъ съ глоба отъ 20—100 лева, а въ случай на несъстоятелностъ на виновния, на затворъ отъ една недѣля до единъ мѣсець».

Прѣдсѣд.: Въ стенографическия протоколъ има всичко казано дума по дума.

Тюлбеговъ: Това щехъ да кажа, което каза г-нъ Станевъ.

Прѣдсѣд.: Понеже нѣма другъ да прави забѣлѣжка върху протоколътъ. Значи приема се.

Пристѣпваме къмъ разгледвание въпроситѣ положени на дневенъ редъ. Г-нъ Докладчикъ на чрошетарната комисия има думата.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Г-да прѣдставители! Избраната отъ васъ прошетарна комисия е приготвила въ днешното засѣдание за разгледвание прошенията по приеманieto на българско подданство, които и ще докладвамъ.

Първо ще се разгледъ прошениято на Ивана Августъ Панатовъ, жителъ отъ гр. София, подадено на 30 Ноември 1884 год.,

въ което като прѣдстави единъ актъ съставенъ отъ столичния Софийскій кметъ на 1884 год., въ присѣтствието на 5 души свидѣтели и въ който се констатира, че дѣйствително просителтъ живѣе въ София три години, жененъ и има самостоятелно занятие; същевременно като прѣдстави и друго едно свидѣтелство, съ което се удостоверява, че той е вече отписанъ отъ своето германско подданство, моли да се приеме за български подданикъ.

Комисията като намира прѣдставенитѣ документи, че сж съобразни съ чл. 19 отъ закона за българското подданство, на основание 55-й членъ отъ Конституцията, моли Нар. Събрание да приеме Ивана Августъ Панаховъ за български подданикъ и да го утвърди за такъвъ.

Прѣдсѣд.: Мисля г-да прѣдставители, че прѣди да положи въпроса на рѣшение отъ Нар. Събрание за приемане на Ивана Августъ Панаховъ за български подданикъ, не би било злѣ, ако г-нъ М-ра на Външнитѣ Работи бждеше тукъ, да даде обясненията, които може да сж нуждни за Събранието.

Какъ мисли Нар. Събрание, да се разгледатъ тия прошения сега или да се чака г-нъ М-ра на Външнитѣ работи.

Д. Петковъ: Щехъ да забѣлжа, че въ отечествието на г-нъ М-ра на Външнитѣ работи, да приемаме чужди подданици за български е мъчно. Да се отложи сега тоя въпросъ, до като дойде г-нъ М-ра, защото това е малко трудна работа. (Гласове: съгласни).

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Г-да! Чл. 19-й отъ закона за българското подданство гласи слѣдуюето. (Чете):

«Чл. 19. Всеки чужди подданикъ, който иска да се ползува отъ правото, което му даватъ горнитѣ членове, трѣбва да ся яви прѣдъ кмета на общината, въ която живѣе, заедно съ петима пълновъзрастни свидѣтели българе, жители отъ същата община, които съ кмета да утвърдятъ, че чужденецтъ има добро повѣдение, че е прѣживѣлъ поне една година въ същата община, или е прослужилъ въ българската войска като доброволецъ и че отговаря на едно отъ слѣдующитѣ условия: да има недвижимо имущество въ общината, или едно самостоятелно занятие за прѣхраната си. За всичко туй кметътъ ще състави единъ актъ подписанъ отъ кмета, отъ чужденеца, който иска подданството, и отъ свидѣтелитѣ. Тоя актъ, заедно съ заявлението, ся прѣпраща до Министра на Външнитѣ Дѣла».

Отъ акта когото комисията разгледва и който стои при прошенито се вижда, че дѣйствително просителя живѣе повече отъ една година въ София, че той е жененъ и има самостоятелно занятие. Всичкитѣ тия условия, които се изискватъ отъ закона за българското подданство напълно фигуриратъ и се намиратъ при прошенито. Комисията на това основание намира желанието му законно и моли да му се удовлетвори прозбата.

Градинаровъ: Г-да! Всичкитѣ прошения, които сж приготвени днесъ за докладване отъ прошетарната комисия сж неключително за приемането чужденци на българско подданство. При всичко, че тия прошения сж приготвени за разглеждане въ днешното засѣдание, при всичко, че прѣдставенитѣ документи сж формални; но понеже г-нъ М-ръ на Външнитѣ Дѣла може да има свѣдения независимо отъ тия документи, моли г-да прѣдставителитѣ да се съгласатъ, да се отложи засѣданието само за 10 минути, до когато се повика г-нъ М-ра на Външнитѣ Дѣла, за да присѣт-

ствува при разглеждането на тия прошения, защото друга работа нѣмаме, освѣнъ прошенията за приемане на българско подданство.

Н. Шивачовъ: Това щехъ да кажъ, което каза и г-нъ Градинаровъ. Това което каза той е вѣрно и безъ присѣтствието на г-на М-ра не може да се разгледватъ тия прошения.

Азъ съмъ съгласенъ да се отложи засѣданието на 10 минути.

К. Калчовъ: Мене ми се струва, че бѣлжката на г-на Градинарова не е толкова права, защото за 10 минути не може да дойде М-ра и защото тоя въпросъ за подданството не може да се рѣши така бързо. Тоя законъ за подданството е противенъ на Конституцията и добръ ще бжде ако се прѣработи. Правителството може да има намѣрение да го прѣработи затова да се отложи разглеждането на тия прошения слѣдъ прѣработването на тоя законъ. . . . (Не чуе се. Шумъ. Гласове: на прѣдмѣта).

Прѣдсѣд.: Г-нъ Калчевъ! Правителството да ли ще прѣдстави новъ законопроектъ за измѣнение на закона за българското подданство, това е другъ въпросъ. Тукъ се говори да ли да се разгледватъ тия прошения сега или да се чака г-нъ М-ра на Външнитѣ Дѣла.

Ив. Стойновъ: Изчерпанъ е въпросътъ.

Прѣдсѣд.: Понеже се прѣдлага въпроса за изчерпанъ ще дамъ на гласуване. Който мисли, че въпроса е изчерпанъ да си вдигне ржката. (Болшинство). Въпросътъ се счита за изчерпанъ. Ще тура на гласуване, сега ли да се четатъ прошенията, или да се чака г-нъ М-ра на Външнитѣ Дѣла и тогава тѣ да се разгледатъ. (Гласове: да се чака М-ра). Който е съгласенъ да се четатъ прошенията, когато дойде г-нъ М-ра на Външнитѣ Дѣла, да си дигне ржката. (Болшинство). Значи, ще се чака г-нъ М-ра.

Давамъ 10 минути отпущкъ.

(Слѣдъ отпущкъ).

(Звъни). Засѣданието се продължава.

Тѣй като засѣданието се отложи, до пристиганието на г-на М-ра на Външнитѣ Дѣла, отъ когото се получи извѣстие, че е боленъ и не може да присѣтствува, г-нъ М-ръ прѣдсѣдателъ е тукъ и по въпроса на Ивана Августа Панаховъ, който е далъ прошение за да се натурализира, ако г-нъ М-ръ знае нѣщо може да съобщи на Събранието. Ако нѣкой отъ прѣдставителитѣ иска думата тоя въпросъ, може да говори.

М-ръ Стамболовъ: Немога да зная да ли г-нъ Панаховъ е извършилъ всичко, което е нужно за да се освободи отъ германското подданство. Това можеше комисията да научи, слѣдъ като вземеше свѣдения отъ г-на М-ра на Външнитѣ Дѣла. А ако има такива прошения, при които чуждитѣ подданици прѣдставятъ доказателства, че иматъ разрѣшение отъ своето правителство за да станатъ български подданици, то такива прошения могатъ да се разгледатъ и безъ присѣтствието на М-ра на Външнитѣ Дѣла.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Иванъ Августъ Панаховъ е прѣдставилъ отъ Саксонскія Воинскія Началникъ свидѣтелство, въ което се казва, че се освобождава отъ германското подданство.

М-ръ Стамболовъ: Щомъ има такова свидѣтелство, то г-нъ Панаховъ може да се приеме за Български подданикъ, ако Нар. Събрание разрѣши.

Дим. Тончевъ: Понеже г-нъ М-ра на Външнитъ Дѣла е боленъ и отсутствува, и като отъ него ще могатъ да се зематъ най-главнитъ свѣдѣния по тия прошения, то предлагамъ да се отложи засѣданието и въ понеделникъ да се разгледатъ тия прошения.

Кировъ: Ми се струва, че по тия въпроси могатъ да се разискватъ и нѣкои такива прошения, безъ присъствието на г-на М-ра на Външнитъ Дѣла, защото въ закона за Българското подданство има членове, въ които се казва, че може да се приеме чужденецъ за Български подданикъ безъ да се обръща внимание, да ли има разрѣшение отъ своето правителство, стига само да изпълнява условията, предвидени въ чл. чл. 18 й и 19 й на тоя законъ.

Пеневъ: Г-да представители! Азъ моля г-на докладчика да прочете това прошение за да видимъ съ каква цѣль Панаховъ иска да стане подданикъ на България, защото има много хора, които дохаждатъ тукъ ставатъ Български подданици, отиватъ другадъ ставатъ тамонни подданици, както и нашитъ емигранти, на които и майкитъ и сестритъ и дѣцата станаха чужди подданици, за това азъ казвамъ да се прочете прошеието за да вземемъ съ какви хора имаме работа.

Станевъ: Г-да! Азъ напълно съмъ съгласенъ съ предложението на г-на Тончева, щото въ дневното засѣдание на Нар. Събрание да се не разгледватъ прошенията за подданството на онѣзи г-да, които сѫ отъ странство, т. е. които не сѫ Български подданици. Нетрѣбва г-да да глѣдаме набързо такива въпроси, а по-добрѣ е да се по-обмисли върху тѣхъ, защото нито М-ра на Външ. Дѣла, който като лице може да знае за всѣки подданикъ да ли нѣма нѣкакви препятствия за неговото приемане или не, присъствува, така щото, безъ М-ра на Външ. Дѣла да се не глѣдатъ въ дневното засѣдание тия прошения, за приемане въ подданство, а да се оставятъ за слѣдующето засѣдание.

Д. Петковъ: Сжщото щѣхъ да кажа, което каза г-нъ Тончевъ. Ще забѣлѣжа на г-на Кирова, който каза, че члена въ закона за подданството билъ такъвъ. А знаете ли какво става отъ Агентитъ за единъ подданикъ? Дохожда и казва, че тоя човѣкъ подлѣжи на войска и пр. — По-добрѣ е да отложимъ засѣданието и когато тойде г-нъ М-ра на Външ. Дѣла, тогава да разискваме.

Д. Козницки: Искамъ съгласенъ да се отложи засѣданието за приемане чужди подданици въ Българско подданство.

Ние сме приемали такива Панаховци и сме се раскѣивали. Ако комисията има свѣдения, че той може да се приеме, — да се приеме, ако ли не, да се не приема. Ние нѣмаме толкова нужда да приемаме чужди подданици за Български. — Ако би Ив. Панаховъ е изпълнилъ всичкитъ изискуеми отъ закона формалности и условия, комисията да докладва и да го приемемъ. Азъ съмъ противъ неговото приемане, тъй като сме приемали такива, на които имената не щж да указвамъ и послѣ такива злини сме имали, че правителството се принуди да ги испѣди вѣнъ отъ България. — Както глѣдамъ, г-нъ Панаховъ е изпълнилъ всички условия изискуеми отъ закона. Отъ къдѣ ще знаемъ ние, че той е изслужилъ военната повинность на своето отечество. Такъвъ документъ нѣма представенъ тукъ. За това не може да се приеме за Български подданикъ. Ако бѣше единъ военно-служащъ, отъ когото можемъ да кажемъ, че имаме нужда, разбирамъ да се приеме; но тоя човѣкъ се занимава съ еснафска работа.

Моля Нар. Събрание да го не приема за Български подданикъ по тия мотиви, тъй като не е представилъ оправдателни документи, които се изискватъ отъ изния законъ.

М-ръ Президентъ Стамболовъ: Първия въпросъ, който трѣбваше да се рѣши е: съгласно ли е Нар. Събрание да глѣда тия прошения въ отсутствието на г-на М-ра на Външ. Дѣла, ако е съгласно, било по г-на Панахова или другъ, може да дамъ нѣкои разяснения. Да се рѣши по-напрѣдъ това и послѣ ще разискваме.

Прѣседъ. Единъ отъ ораторитъ и г-нъ М-ръ-Прѣседателя настояватъ (М-ръ-Прѣзидентъ не настоявамъ) да се приеме за Български подданикъ Ив. Панаховъ. Има други, които казваха да се отложи сега засѣданието и да се разгледатъ тоя въпросъ въ идущето засѣдание, когато присъствува и г-нъ Министра на Външ. Дѣла.

Ще положи въпроса на гласуване. Сега ли желае Нар. Събрание да се разгледатъ тия прошения или да се отложатъ за идущето засѣдание? (гласове: За идущето засѣдание). Който желае щото да се отложи разгледанието прошенията за натурализация на чужди подданици за идущето засѣдание, когато ще бжде и г-нъ М-ръ на Външ. Дѣла, да си вдигне ржката. (Вишегласие). Дневния редъ се исчерпа. Има ли нѣкой отъ г-да представителитъ да прѣдлага нѣщо за дневенъ редъ на идущето засѣдание?

Кировъ: Рѣшението, което взе Нар. Събрание сега, е добро, но ми се струва, че ще е по-добрѣ заедно съ това рѣшение да се вземе още едно.

Въ идущето засѣдание ще присъствува г-нъ М-ръ на Външ. Дѣла, ще се четатъ прошенията едно по едно и ще се иска мнѣнието на М-ра. Може би М-ра въ това врѣме да каже: не съмъ приготвенъ сега да отговоря по тоя въпросъ и ще иска врѣме да изучи въпроса и послѣ да отговори. Слѣдователно не ще може да се види никаква работа. Ще прѣдложя, щото всички тия прошения, които ще се докладватъ въ идущето засѣдание да се завесжтъ предварително на г-на М-ра, да се освѣтля отъ тѣхъ и да бжде приготвенъ да отговори на тия нѣща. Иначе, не ще бжде приготвенъ и не ще може да се направи нищо.

Д. Коцовъ: Имамъ да направя двѣ запитвания съ слѣдующето съдържание (чете):

„ЗАПИТВАНИЕ

до господина Министра на Финанситъ.

Научавамъ се, че Българското Дружество «Червений Кръсть» е опълномощило нѣкой си Евреинъ за да продава нѣкакви си лозове отъ страна на въпросното дружество по Европа.

Азъ искамъ да знамъ каква е тая работа и има ли правителството извѣстие за тия операции на дружеството «Червений Кръсть».

(Подписалъ) Кулский прѣдставителъ: Д. Ц. Коцевъ».

„ЗАПИТВАНИЕ

до г-на М-ра на Външ. Дѣла и Вѣроисповѣданията

Моля г-на Министра на Външнитъ Дѣла и Исповѣданията да попита П. Блаженство Екзарха: счита ли той за Архирей П. Прѣосвященство Клиента, тъй като той вече два пкти е заемалъ свѣтска длъжность, чрѣзъ което е нарушилъ явно апостолското

81-во правило, което гласи, че Архирей, който заеме свѣтска власт да се низвергне.

Слѣдъ отговорътъ, който ще ми се даде, запазвамъ си правото да говоря по тоя въпросъ.

(Подписалъ) Кулский прѣдставитель: Д. Ц. Коцовъ».

(Занася ги на бюрото).

Прѣдсѣд.: Има ли още другъ нѣкой да прѣдложи нѣщо за дневенъ редъ?

Дако Ангеловъ: Имамъ да направя слѣдующето запитване къмъ г-на М-ра на Финанситѣ. (Чете):

«До господина Министра на Финанситѣ.

ЗАПИТВАНИЕ

отъ Дако Ангеловъ Ряховский нар. прѣдставитель.

Г-не Министре!

Моля да благоволите и ми дадете обяснения върху слѣдущитѣ въпроси:

Извѣстни ли сте за мжкитѣ, насилията, които употребяватъ подвѣдомствениитѣ Ви финансови нагледници, съвмѣстно съ полицията, върху населението по събиранieto на данъцитѣ? И ако сте извѣстни на какво основание сте имъ позволили и немислите ли да се прекратятъ тия дѣйствия?

За подкрѣпление на своето си запитване ще прѣдстави доказателства въ Събранието.

Съ почитание: Дако Ангеловъ».

(Занася го на бюрото).

Петръ Неновъ: За прѣдложението на Дако Ангеловъ нѣма да кажа по-вече нищо (Гласове: Това не е на дневенъ редъ). Тогава отказвамъ се отъ думата си.

Станевъ: За дневенъ редъ на идущето засѣдание да се тури доклада на комисията за провѣркитѣ по изборитѣ въ Орханийската околия.

Прѣдсѣдателъ: Д. Тончевъ.

Секретари: {
Зах. Градинаровъ.
Ив. Златаревъ.
Д-ръ Стефановъ.
Геор. Пѣневъ.
Антонъ Байчовъ.
Ив. Халачовъ.

Д. Козницкий: Да се тури на дневенъ редъ щото ония, които сж избрани отъ нѣколко околии да се произнесжтъ отъ коя околия ще приематъ.

Прѣдсѣд.: Ще се постави и това на дневенъ редъ.

Иовчо Теневъ: Имамъ да направя едно запитване къмъ г-на М-ра-Прѣдсѣдателя.

„ЗАПИТВАНИЕ

къмъ господина Министра-Прѣзидента и Министръ на Вътрѣшнитѣ Дѣла.

Миналата година като се гласуваше закона за селскитѣ и градски общини въ извънрѣдната сессия на IV-то обикновено Нар. Събрание, се заличиха отъ тия закони особенни членове, съ които общинитѣ се задължаваха да плащатъ възнаграждение на бѣлото духовенство, съ цѣлъ че ще се внесе въ послѣдующата сессия на Нар. Събрание особенъ законъ за тая цѣлъ, то питамъ г-на Министра на Вътрѣшнитѣ Дѣла: има ли намѣрение да внесе такъвъ законопроектъ или не?

(Подписалъ) Н.-Загорский прѣдставитель: Теневъ».

М-ръ Президентъ Стамболовъ: Мисля че поч. депутатъ отъ Нова-Загора трѣбва да си оттегли запитванието, защото то се не отнася къмъ мене. Ако е за на поповетѣ да се плаща, това не е работата на М-ра на Вътрѣшнитѣ Дѣла. Направете поправка въ запитванието си, защото и слѣдъ 20 дена ще Ви отговоря същото.

Прѣдсѣд.: И тъй между другитѣ въпроси които ще бжджтъ на дневенъ редъ за идущето засѣдание, има и запитвания: първо къмъ М-ра на Финанситѣ, второ къмъ г-на М-ра на Външнитѣ Дѣла и трето пакъ къмъ г-на Министра на Финанситѣ.

(Звъни): Засѣданието се закрива.

(Закрито въ 4 часа слѣдъ пладнѣ).

Подпрѣдсѣдатели: {
З. Стояновъ.
П. Славковъ.

Секретари: {
Иор. Симеоновъ.
Д-ръ Сарж-Ивановъ.
Христо Лѣкарски.
Ат. Гр. Каракашевъ.
Дим.Петковъ.
Д-ръ Стояновичъ.

Стенографъ: Ив. А. Шандаровъ.